

ЗАКОН ЗА ВЪЗСТАНОВЯВАНЕ НА СОБСТВЕНОСТТА ВЪРХУ ГОРИТЕ И ЗЕМИТЕ ОТ ГОРСКИЯ ФОНД

Отразена деноминацията от 5.07.1999 г.

Обн. ДВ. бр.110 от 25 Ноември 1997г., изм. ДВ. бр.33 от 24 Март 1998г., изм. ДВ. бр.59 от 26 Май 1998г., изм. ДВ. бр.133 от 11 Ноември 1998г., изм. ДВ. бр.49 от 28 Май 1999г., изм. ДВ. бр.26 от 20 Март 2001г., изм. ДВ. бр.36 от 12 Април 2001г., изм. ДВ. бр.45 от 30 Април 2002г., изм. ДВ. бр.63 от 28 Юни 2002г., изм. ДВ. бр.99 от 22 Октомври 2002г., изм. ДВ. бр.16 от 18 Февруари 2003г., изм. ДВ. бр.36 от 30 Април 2004г., изм. ДВ. бр.30 от 11 Април 2006г.

Чл. 1. Този закон урежда възстановяването на собствеността върху горите и земите от горския фонд.

Чл. 2. (1) (Доп. - ДВ, бр. 49 от 1999 г.) Възстановява се правото на собственост върху горите и земите, включени в държавния горски фонд съгласно Закона за трудовата поземлена собственост (ДВ, бр. 81 от 1946 г.), Закона за собствеността и стопанисването на частните гори (ДВ, бр. 292 от 1947 г.), Закона за стопанисване и ползуване на горите (ДВ, бр. 71 от 1948 г.), Закона за горите (Изв., бр. 89 от 1958 г.), Наредбата-закон за съдене от Народен съд виновниците за въвлечане България в Световната война срещу съюзените народи и за злодеянията, свързани с нея (ДВ, бр. 219 от 1944 г.), Указа за задължителното пререгистриране на непокритите земеделски имоти (ДВ, бр. 122 от 1949 г.), както и по силата на последвалите закони, укази и актове на Министерския съвет, Държавния съвет и Президиума на Народното събрание.

(2) Възстановява се правото на собственост и върху горите, изключени от държавния горски фонд за изкореняване, но неизкоренени.

(3) Възстановява се правото на собственост върху горите и земите от горския фонд, конфискувани с присъди, които са отменени в частта им за конфискация.

Чл. 3. (1) (Предишен текст на чл. 3 - ДВ, бр. 49 от 1999 г.) Правото на собственост върху горите и земите от горския фонд по чл. 2 се възстановява на български физически и юридически лица, от които те са били отнети, или на техните наследници и правоприменници.

(2) (Нова - ДВ, бр. 49 от 1999 г.) Възстановява се правото на собственост на бившите член-кооператори, съдружници и акционери или на техните наследници върху горите и земите от горския фонд на горовладелски и/или всестранни кооперации и други юридически лица, заличени от регистрите след 9 септември 1944 г. в съсобственост като идеални части от ревира.

(3) (Нова - ДВ, бр. 49 от 1999 г.) Правото на собственост върху горите и земите от горския фонд на горовладелски и/или всестранни кооперации, които не са били заличени от регистрите, преобразувани след 9 септември 1944 г., се възстановява на

бившите член-кооператори към датата на преобразуването им или на техните наследници, в съсобственост като идеални части от ревира.

(4) (Нова - ДВ, бр. 26 от 2001 г., изм. - ДВ, бр. 36 от 2001 г.) Делба на гори и земи, възстановени в съсобственост при условията и по реда на ал. 2 и 3, не се допуска.

(5) (Нова - ДВ, бр. 49 от 1999 г., предишна ал. 4 - ДВ, бр. 26 от 2001 г.) Обединяване на физически лица в кооперации или дружества за съвместно управление и стопанисване се извършва на основата на възстановено право на собственост по ал. 2 и 3.

Чл. 4. (1) Правото на собственост върху горите и земите от горския фонд се възстановява в сегашното им състояние по място, площ и в граници към датата на отнемането им, ако границите на терена към датата на влизането на закона в сила съществуват или са възстановими.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 49 от 1999 г.) Правото на собственост върху горите и земите от горския фонд, чиито реални граници не могат да бъдат установени, се възстановява с равни по площ, а при възможност - и по вид гори и земи от държавния горски фонд в същата местност от землището на населеното място или в съседно землище в границите на общината.

Чл. 5. (1) Възстановява се правото на собственост върху горите и земите от горския фонд на бивши собственици, които са получили обезщетение за своите имоти, както и на бивши собственици, които са изплатили свое задължение към държавата, предоставяйки собствеността върху имотите си, след като върнат на държавата полученото обезщетение или размера на изплатеното задължение.

(2) В случаите по ал. 1 редът, условията и преизчисляването на обезщетенията или задълженията се определят с наредба на Министерския съвет.

Чл. 6. (Изм. - ДВ, бр. 49 от 1999 г.) Собствениците се обезщетяват при несъществуващи или невъзстановими стари реални граници с равни на отнетите им по площ, а при възможност и по вид гори и земи от държавния горски фонд, а при съществуващи или възстановими стари реални граници - и с еднакви по вид и произход, гори и земи - в случаите, когато върху техните имоти са разположени или самите имоти представляват:

1. гори - изключителна държавна собственост;

2. гори и земи от горския фонд, предоставени по нормативен акт на Министерството на отбраната, Министерството на вътрешните работи и на други ведомства за цели, свързани непосредствено с отбраната, гражданската защита и сигурността на страната;

3. гори и земи от горския фонд, включени в резервати и предоставените за строителство, минни и енергийни обекти, комуникационни съоръжения, минерални извори, пещери, открити мини, кариери, сгради и друго законно строителство, както и прилежащите към тях сервитутни зони и/или терени;

4. гори и земи от горския фонд, предоставени на търговски дружества с държавно участие за осъществяване предмета им на дейност и на ведомства, общини и обществени организации за нужди, свързани със социалния отдых и туризма.

Чл. 7. (1) Сгради, извън тези по чл. 6, т. 3 и 4, незаконени до влизането на закона в сила, предназначени за стопански и обслужващи дейности и които не са собственост или съсобственост на търговски дружества с държавно участие и не представляват сгради на ведомства, общини и обществени организации за нуждите, свързани със социалния отдих и туризма, могат да бъдат изкупени от лицата по чл. 3, на чиито земи се намират, ако са узаконими съгласно действащите разпоредби, правила и норми по териториално и селищно устройство в срок шест месеца от възстановяването на собствеността им. Стойността се определя по текущи пазарни цени, определени с наредба на Министерския съвет. Редът и начинът на оценката и заплащането се определят с правилника за прилагането на закона.

(2) Ако сградите по ал. 1 не бъдат закупени от лицата по чл. 3, същите могат да бъдат закупени от държавата, а лицата по чл. 3 могат да придобият правата по чл. 6.

(3) Когато сградите не бъдат закупени при условията и по реда на ал. 1 и 2 в срок една година от възстановяването на собствеността, същите се изнасят на публична продан по реда на Гражданския процесуален кодекс.

(4) Гражданите, които са построили до 17 август 1990 г. сгради, извън случаите по чл. 6, в горите и земите от горския фонд, предоставени им за ползване, не притежават друг вилен имот и тези сгради са предназначени само за задоволяване на лични битови нужди, имат право да придобият собствеността върху имота, като заплатят на държавата стойността на прилежащия терен в размер до един декар, ако сградите са узаконими съгласно действащите разпоредби, правила и норми по териториално и селищно устройство. Стойността се определя по текущи пазарни цени, определени с наредба на Министерския съвет. Редът, начинът и сроковете за оценката и заплащането се определят с правилника за прилагането на закона. Лицата по чл. 3 по тяхно желание могат да получат стойността на прилежащия терен към сградата или да придобият правата по чл. 6.

(5) Ако гражданите по ал. 4 не заплатят земята в тримесечен срок от получаването на оценката, то собственикът на земята придобива собствеността върху сградата, ако я заплати на гражданите, които са я построили, по цени, определени с наредба на Министерския съвет и по ред и начин, определени с правилника за прилагането на закона.

(6) Когато стойността на земята и сградата не бъдат заплатени, сградата и принадлежащият ѝ терен до един декар се изнасят на публична продан по реда на Гражданския процесуален кодекс.

(7) (Изм. - ДВ, бр. 33 от 1998 г., изм. - ДВ, бр. 99 от 2002 г.) За придобиване право на собственост при условията на ал. 4 лицата, построили сградите, подават заявление пред общинската служба по земеделие и гори по местонахождение на имота и общината в срок до 30 юни 1998 г.

(8) Лицата по чл. 3 изкупуват по цени, определени от Министерския съвет, законни или узаконими временни сгради за обслужващи дейности, намиращи се върху възстановените им гори и земи от горския фонд, при условие, че срокът за функционирането им може да бъде продължен до три години от датата на възстановяване на собствеността. Ако сградите не бъдат изкупени, лицата, които са ги построили, или техните наследници ги премахват в срок три месеца от възстановяване на собствеността, а след изтичане на този срок се премахват от лицата по чл. 3.

(9) (Нова - ДВ, бр. 49 от 1999 г., изм. - ДВ, бр. 99 от 2002 г.) Собствениците на сгради, които са реституирани след 1990 г., могат да придобият право на собственост

върху нормативно определената прилежаща площ по ред, определен с правилника за прилагането на закона. За придобиване на право на собственост собствениците на реституираните сгради подават заявления до общинските служби по земеделие и гори по местонахождението на имота.

Чл. 8. (1) Горите и земите от горския фонд могат да бъдат собственост на български физически и юридически лица, държавата и общините.

(2) Чужди държави и чуждестранни юридически лица не могат да придобиват право на собственост върху гори и земи от горския фонд.

(3) Чужди граждани могат да придобиват право на собственост върху гори и земи от горския фонд само чрез наследяване по закон. Те са длъжни в тригодишен срок от откриване на наследството да го прехвърлят на лицата по ал. 1.

(4) След изтичане на срока по ал. 3 държавата придобива правото на собственост върху горите и земите от горския фонд по цени, определени с наредба на Министерския съвет.

Чл. 9. (1) Собствениците, чиито гори и земи от горския фонд се възстановяват по реда на този закон, нямат право на обезщетение за пропуснати ползи.

(2) (Доп. - ДВ, бр. 49 от 1999 г., изм. - ДВ, бр. 63 от 2002 г.) Собствениците, чиито гори, възстановени по реда на този закон, са изсечени след 1 януари 1990 г. или в които е осъществено ползване на дървесина от държавното лесничество след 28 ноември 1997 г., се обезщетяват за стойността на получената при сечта дървесина по действащи пазарни цени към деня на влизане на закона в сила с поименни компенсационни бонове по реда на глава пета от Закона за собствеността и ползуването на земеделските земи.

Чл. 10. Средствата, необходими за изпълнението на този закон, се предоставят от държавния бюджет.

Чл. 11. (1) (Доп. - ДВ, бр. 49 от 1999 г., изм. - ДВ, бр. 26 от 2001 г., изм. - ДВ, бр. 99 от 2002 г., изм. - ДВ, бр. 16 от 2003 г.) Възстановяването на собствеността върху горите и земите от горския фонд се извършва от съответните общински служби по земеделие и гори към Министерството на земеделието и горите.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 99 от 2002 г.) Общинската служба по земеделие и гори възстановява собствеността върху горите и земите от горския фонд по реда на този закон и извършва други дейности, определени с правилника за прилагането на закона.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 26 от 2001 г., изм. - ДВ, бр. 99 от 2002 г.) В работата на общинските служби по земеделие и гори по възстановяването на собствеността върху горите и земите от горския фонд задължително участват и упълномощени представители на лесничествата, определени със заповед на министъра на земеделието и горите.

(4) (Изм. - ДВ, бр. 26 от 2001 г.) Извършването на техническите дейности за

изработване на картите, както и другите материали и данни, чиято необходимост е възникнала в резултат на прилагането на закона, се възлага от министъра на земеделието и горите по реда на Закона за обществените поръчки. Възлагането на техническите дейности във връзка с поддържането и осъвременяването им се извършва от министъра на земеделието и горите при условия и по ред, определени с правилника за прилагането на закона. Материалите и данните се съхраняват и поддържат от Министерството на земеделието и горите.

Чл. 12. (Изм. - ДВ, бр. 26 от 2001 г., изм. - ДВ, бр. 99 от 2002 г.) Министърът на земеделието и горите определя организацията и структурите на общинските служби по земеделие и гори, извършващи възстановяването на собствеността върху горите и земите от горския фонд.

Чл. 13. (1) (Изм. - ДВ, бр. 133 от 1998 г., изм. - ДВ, бр. 49 от 1999 г., изм. - ДВ, бр. 99 от 2002 г.) Лицата по чл. 3 подават заявление за възстановяване правото си на собственост върху горите и земите от горския фонд в общинските служби по земеделие и гори по местонахождението им при условия и по ред, определени в правилника за прилагането на закона. Срокът за подаване на заявленията е до 30 юни 1999 г.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 99 от 2002 г.) Лицата, пропуснали да подадат заявление в срока по ал. 1, установяват с иск срещу общинската служба по земеделие и гори правото да възстановят собствеността си върху горите и земите от горския фонд. Въз основа на постановеното решение общинската служба по земеделие и гори при спазване изискванията на този закон, определя земите и горите, върху които се възстановява правото на собственост.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 49 от 1999 г.) Правото на собственост се доказва с нотариални и крепостни актове, нотариално заверени писмени договори, вписани протоколи за делба, съдебни актове, а при липса на такива с емлячни и данъчни регистри, протоколи от комисиите по трудово-поземлената собственост, удостоверение за дялово участие в кооперации, стопански карти и списъците към тях и други писмени доказателства, допустими по Гражданския процесуален кодекс. Само писмени декларации на заявителите не могат да бъдат основание за доказване правото на собственост. При възможност заявлението се придружава и с описание на имота.

(4) (Изм. - ДВ, бр. 99 от 2002 г.) Собствениците на гори и земи от горския фонд, правото на собственост на които се възстановява по този закон, едновременно с подаването на заявлението по ал. 1 декларират писмено пред общинската служба по земеделие и гори обстоятелствата по чл. 5, ал. 1.

(5) (Изм. - ДВ, бр. 49 от 1999 г., изм. - ДВ, бр. 99 от 2002 г.) Общинската служба по земеделие и гори се произнася с решение за възстановяване на собствеността върху горите и земите от горския фонд в съществуващи, възстановими на терена стари реални граници и/или нови реални граници в срок до дванадесет месеца от изтичането на срока по ал. 1. В решението се описват размерът на имота, неговото местоположение (местност, граници, съседни), видът и произходът на гората и ограниченията на собствеността с посочване на основанията за това. Към решението се прилагат скица на имота и таксационна характеристика.

(6) (Изм. - ДВ, бр. 49 от 1999 г., изм. - ДВ, бр. 99 от 2002 г., изм. - ДВ, бр. 16 от 2003 г., в сила от 26.10.2002 г., изм. - ДВ, бр. 30 от 2006 г., в сила от 01.03.2007 г.)

Решенията на общинската служба по земеделие и гори по ал. 5 се съобщават на заявителите по реда на Гражданския процесуален кодекс и могат да се обжалват в четиринадесетдневен срок пред районния съд. Жалбата се подава чрез общинската служба по земеделие и гори. Съдът решава спора по същество. Срещу решението на районния съд може да се подаде касационна жалба пред съответния административен съд по реда на Административнопроцесуалния кодекс, която се разглежда от съда в състав от трима съдии.

(7) (Изм. - ДВ, бр. 59 от 1998 г., изм. - ДВ, бр. 49 от 1999 г., изм. и доп. - ДВ, бр. 26 от 2001 г.) С правилника за прилагане на закона се определят изискванията за възстановяване на гори и земи от горския фонд в нови реални граници, картата при възстановяване на горите и земите в съществуващи или възстановими стари реални граници и техническите дейности за изработване картата на землището, както и изискванията за обезщетяване.

(8) (Нова - ДВ, бр. 49 от 1999 г.) При спор за материално право заинтересуваните лица осъществяват правата си по съдебен ред.

(9) (Нова - ДВ, бр. 26 от 2001 г., изм. - ДВ, бр. 99 от 2002 г.) Общинската служба по земеделие и гори може да поправи по своя инициатива или по молба на заинтересуваните лица допуснатите в решенията си по този член явни фактически грешки.

(10) (Нова - ДВ, бр. 49 от 1999 г., предишна ал. 9, изм. - ДВ, бр. 26 от 2001 г., изм. - ДВ, бр. 99 от 2002 г., изм. - ДВ, бр. 16 от 2003 г.) При откриване на нарушения по този закон и правилника за неговото прилагане, на нови обстоятелства, нови писмени доказателства от съществено значение за постановяване на решението по ал. 6 общинската служба по земеделие и гори по искане на министъра на земеделието и горите или по искане на заинтересуваните се произнася с решение да го измени в срок до една година от откриване на новите обстоятелства или от новите писмени доказателства, но не по-късно от три години от постановяването на решението на общинската служба по земеделие и гори по ал. 5. Този ред не се прилага, когато за същите гори и земи от горския фонд има влязло в сила съдебно решение.

(11) (Нова - ДВ, бр. 26 от 2001 г.) Решенията по ал. 9 и 10 се съобщават и обжалват по реда на ал. 6.

(12) (Нова - ДВ, бр. 26 от 2001 г.) В случаите по ал. 2, 6 и 11 правото на собственост се възстановява по реда на чл. 4.

(13) (Нова - ДВ, бр. 49 от 1999 г., предишна ал. 10, изм. - ДВ, бр. 26 от 2001 г., изм. - ДВ, бр. 99 от 2002 г., изм. - ДВ, бр. 16 от 2003 г.) Общинската служба по земеделие и гори се представлява пред съда от нейния началник, заместник-началник или от упълномощено лице с юридическо образование, или от Министерството на земеделието и горите.

(14) (Нова - ДВ, бр. 49 от 1999 г., предишна ал. 11 - ДВ, бр. 26 от 2001 г., изм. - ДВ, бр. 99 от 2002 г.) Въводът във владение на собствениците се извършва от общинската служба по земеделие и гори в присъствието на представител на съответното държавно лесничество в шестмесечен срок от влизането в сила на решението за възстановяване на правото на собственост или на решението на съда.

(15) (Нова - ДВ, бр. 26 от 2001 г., изм. - ДВ, бр. 99 от 2002 г.) Горите и земите от държавния горски фонд се установяват служебно от общинската служба по земеделие и гори.

Чл. 13а. (Нов - ДВ, бр. 26 от 2001 г.) (1) Влязлото в сила решение по чл. 13, ал. 5, придружено със скица на имота, удостоверява правото на собственост и има силата на констативен нотариален акт за собственост върху имота освен в случаите, когато:

1. горите и земите се намират в строителните граници на населените места;
2. в решението по чл. 3, ал. 2 и 3 не е посочен размерът на идеалните части.

(2) Когато от доказателствата по чл. 13, ал. 3 размерът на идеалните части не може да бъде определен в случаите по чл. 3, ал. 2 и 3, установяването им може да се извърши въз основа на споразумение с нотариална заверка на подписите между бившите член-кооператори или техните наследници.

(3) Когато с решението се възстановява правото на собственост върху гори и земи от горския фонд на починал собственик, решението се издава общо за неговите наследници. Дяловете на наследниците се определят съгласно Закона за наследството, без да се посочват в решението.

Чл. 14. (Изм. - ДВ, бр. 49 от 1999 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 99 от 2002 г.) Лицата, които не притежават документи за право на собственост съгласно чл. 13, ал. 3 поради това, че същите са изгубени или унищожени не по тяхна вина, подават заявление за възстановяване на правото на собственост върху гори и земи от горския фонд пред общинските служби по земеделие и гори по местонахождението на имота в срок до 31 октомври 1999 г.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 99 от 2002 г.) Общинските служби по земеделие и гори завеждат в отделен регистър заявленията по ал. 1.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 26 от 2001 г., изм. - ДВ, бр. 99 от 2002 г., изм. - ДВ, бр. 16 от 2003 г.) Министърът на земеделието и горите създава със заповед областни комисии, които извършват проверка по подадените заявления на лицата по ал. 1, в състав: председател - член на съответния окръжен съд, определен от неговия председател, и членове: представител на областната управа, определен от съответния областен управител, представител на съответната община, определен от общинския съвет, представител на регионалното управление на горите и представител на държавното лесничейство. В работата на комисията се привлича и представител на съответната общинска служба по земеделие и гори.

(4) (Доп. - ДВ, бр. 26 от 2001 г., изм. - ДВ, бр. 99 от 2002 г.) Областната комисия извършва на място анкетна проверка на всички заявления по ал. 1, приема решения по тях и съставя протокол за всяко землище поотделно, в който описва издадените решения. Протоколът се предоставя в срок до 31 март 2001 г. на общинската служба по земеделие и гори по реда на Гражданския процесуален кодекс и е задължителен за нея.

(5) (Изм. - ДВ, бр. 26 от 2001 г.) Възстановяването на правото на собственост на лицата по ал. 1 се извършва в границите на частните гори и земи от горския фонд за територията на съответното землище, определени с Постановление на Министерството на земеделието и държавните имоти по чл. 20 от Закона за горите (ДВ, бр. 124 от 1925 г.) или други налични документи и/или картен материал.

(6) (Изм. - ДВ, бр. 99 от 2002 г.) Общинските служби по земеделие и гори въз основа на решенията на областната комисия по ал. 3 в срок шест месеца от тяхното получаване издават решения на лицата по ал. 1. В решенията се описват размерът на имота, неговото местоположение, видът и произходът на гората. Към решенията се прилага скица на имота и таксационна характеристика.

(7) (Изм. - ДВ, бр. 99 от 2002 г.) Решенията на общинската служба по земеделие и гори по ал. 6 са окончателни и не подлежат на обжалване.

(8) При спор за материално право заинтересуваните лица осъществяват правото си по общия исков ред.

(9) Условията и редът на работата на комисиите по ал. 3 се уреждат с правилника за прилагането на закона.

Чл. 14а. (Нов - ДВ, бр. 49 от 1999 г.) Държавата стопанисва и управлява горите и земите от горския фонд, останали след възстановяването на правата на собствениците.

Чл. 15. Производствата по този закон за възстановяване на собствеността върху горите и земите от горския фонд са безплатни.

Чл. 16. (Изм. - ДВ, бр. 26 от 2001 г.) Собствениците на земи и гори, възстановени по реда на този закон, се освобождават от държавни, държавни нотариални такси и местни данъци и такси при доброволни делби и разпоредителни сделки със земи и гори за срок 5 години, считано от влизането в сила на решението за възстановяване на правото на собственост.

Чл. 17. (1) (Предишен текст на чл. 17, изм. - ДВ, бр. 45 от 2002 г., изм. - ДВ, бр. 99 от 2002 г.) Лицата, които притежават информация и картен материал за землищата и за държавния горски фонд са длъжни да ги представят при поискване от общинската служба по земеделие и гори безвъзмездно, като им се заплащат услугите по копирането, стойността на материалите, използвани при изработката им, и пощенските такси. Ползването на тези материали се извършва по законоустановения ред.

(2) (Нова - ДВ, бр. 45 от 2002 г.) В случаите, когато информацията по ал. 1 е класифицирана информация, тя се предоставя при условията и по реда на Закона за защита на класифицираната информация.

Чл. 18. Собствениците, чието право на собственост върху горите и земите от горския фонд е възстановено, се задължават да ги регистрират в съответните държавни лесничейства и стопанисват съгласно Закона за горите, Закона за ловното стопанство и другите специални закони.

Чл. 19. (Изм. - ДВ, бр. 63 от 2002 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 99 от 2002 г.) В горите и земите от горския фонд, за които няма влязло в сила решение на общинските служби по земеделие и гори за възстановяване на собствеността, с изключение на случаите по ал. 3, се провежда само санитарна сеч.

(2) В срок до една година от въвода във владение на собствениците държавните лесничейства залесяват за своя сметка:

1. горите, изсечени от горското стопанство или от държавното лесничейство след 1 януари 1990 г.;

2. горите, поразени от природни бедствия, до въвода във владение на техните собственици, в които държавата е усвоила дървесината.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 99 от 2002 г.) В случаите, когато заявителят е обжалвал отказа на общинската служба по земеделие и гори да възстанови правото му на собственост, държавното лесничество извършва предвидените по устройствените проекти дейности, до решаване на спора с влязло в сила съдебно решение.

(4) В случаите по ал. 3, след решаването на спора с влязло в сила съдебно решение, реализираните приходи от извършени дейности се предоставят от държавното лесничество по писмено искане на собственика, след като се приспаднат разходите, извършени от държавното лесничество за изпълнението на дейностите, предвидени по устройствените проекти.

Чл. 20. По искане на собствениците горите и земите от горския фонд, върху които е възстановено правото на собственост, се изземват със заповед на кмета на общината по местонахождение на имотите от лицата, които ги ползват без правно основание, по реда на чл. 34 от Закона за собствеността и ползуването на земеделските земи.

Чл. 21. (1) Лице, което унищожи, повреди, извади или премести траен знак за означаване на опорната мрежа и границата на горски имот, се наказва с глоба от 250 до 500 лв.

(2) Когато нарушението по ал. 1 е извършено от служител на юридическо лице, на неговия ръководител се налага глоба от 1000 до 2000 лв., а на юридическото лице се налага имуществена санкция от 2000 до 5000 лв.

Чл. 22. Длъжностно лице, което не изпълни задълженията си по този закон, се наказва с глоба от 150 до 500 лв.

Чл. 23. (1) Лице, което без правно основание ползва горски имот с възстановено право на собственост, се наказва с глоба от 200 до 1000 лв.

(2) Лице, което не изпълни заповедта за изземване на имота по чл. 20, се наказва с глоба от 200 до 1000 лв.

Чл. 24. (1) (Изм. - ДВ, бр. 26 от 2001 г.) Нарушенията по предходните членове се установяват с актове на длъжностни лица, определени от министъра на земеделието и горите.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 26 от 2001 г.) Наказателните постановления се издават от министъра на земеделието и горите или упълномощено от него длъжностно лице.

(3) Глобите се внасят по сметката на Национален фонд "Българска гора".

(4) Установяването на нарушенията, издаването, обжалването и изпълнението на наказателните постановления се извършват по реда на Закона за административните нарушения и наказания.

Допълнителни разпоредби

§ 1. По смисъла на този закон:

1. (изм. - ДВ, бр. 26 от 2001 г.) "горски фонд" е всяка територия извън строителните граници на населените места, определени с подробен устройствен план или с околоръстен полигон, предназначена основно за гори, и обхваща: гори, храсти, земи за залесяване, недървопроизводителни земи;

2. държавният горски фонд обхваща горите и земите от горския фонд, които са държавна собственост;

3. "гора" е всяка земя, която е обрасла с горскодървесна растителност;

4. "земя" е всяка площ от горския фонд, незаета от горскодървесна растителност;

5. "вид гора" е иглолистна, широколистна и смесена, а по произход - семенна и издънкова;

6. "недървопроизводителни земи в горския фонд" са: поляни, ливади, ниви, ерозиран почви, горски пътища и просеки, морени, грохоти, сипеи, пясъци, ями, кариери, табани, площи, заети от сгради в горите и дворни места, горски разсадници и други, както и водни течения и площи;

7. (изм. - ДВ, бр. 49 от 1999 г., изм. - ДВ, бр. 16 от 2003 г.) "гори - изключителна държавна собственост" са горите и земите в защитените територии, определени със Закона за защитените територии; островите по граничните реки, гори и земи в зоните за строга охрана на водата и водоземните съоръжения, семепроизводствени градини, географски култури и дендрариуми;

8. (нова - ДВ, бр. 49 от 1999 г.) "ревир" е ограничена горска площ от трайни естествени граници, инструментално измерени на терена.

9. (нова - ДВ, бр. 26 от 2001 г.) документите за право на собственост в случаите по чл. 14, ал. 1 се считат за изгубени или унищожени не по вина на собствениците, когато такива документи не съществуват за землището или за част от него.

§ 1а. (Нов - ДВ, бр. 26 от 2001 г.) Правомощията на министъра на земеделието и горите по прилагането на закона могат да се упражняват от писмено упълномощени от него лица.

Преходни и Заключителни разпоредби

§ 2. (1) Прекратява се правото на ползване върху гори и земи от държавния горски фонд, предоставено на физически лица по силата на актове на Президиума на Народното събрание, на Държавния съвет и на Министерския съвет.

(2) Физически лица, заварени при влизането на закона в сила да ползват гори и/или земи от държавния горски фонд, а след възстановяването на собствеността - и от общинския горски фонд по силата на актове по ал. 1, могат да продължат ползването им срещу заплащане на такса, установена и внасяна по ред и начин, определени в правилника за прилагането на закона. В тези случаи размерът на ползваната гора и/или земя от горския фонд не може да надвишава един декар.

§ 3. (1) (Предишен текст на § 3 - ДВ, бр. 49 от 1999 г.) При разпореждане или делба на възстановени съсобствени гори или земи от горския фонд реалните дялове не

могат да бъдат по-малки от един декар.

(2) (Нова - ДВ, бр. 49 от 1999 г., отм. - ДВ, бр. 26 от 2001 г.)

§ 4. Срокът по чл. 13, ал. 1 за собствениците или за техните наследници, чиито гори и земи от горския фонд са конфискувани с присъди, отменени в частта за конфискацията, тече от момента на влизането в сила на решението за отмяна, но не порано от влизането на закона в сила.

§ 4а. (Нов - ДВ, бр. 133 от 1998 г., изм. - ДВ, бр. 99 от 2002 г.) Общинските служби по земеделие и гори се произнасят по искания за възстановяване на гори и земи, попадащи в границите на национални паркове, след определянето на границите по § 4 от Закона за защитените територии.

§ 4б. (Нов - ДВ, бр. 16 от 2003 г.) Когато сроковете по чл. 13, ал. 10 са изтекли, министърът на земеделието и горите или заинтересуваните лица могат да направят искане, а общинската служба по земеделие и гори може да се произнесе с решение до 1 януари 2004 г.

§ 5. По реда на този закон не се възстановява вещното право на ползване върху горите и земите от горския фонд.

§ 6. Наследниците, на които се възстановява правото на собственост върху горите и земите от горския фонд, се освобождават от данък върху наследството.

§ 7. (Изм. - ДВ, бр. 26 от 2001 г.) Министърът на земеделието и горите обнародва в "Държавен вестник" землищата, в които възстановяването на собствеността върху дувластните земи по границите на Република България се отлага до уреждане на въпросите на междудържавно равнище.

§ 8. (Изм. - ДВ, бр. 26 от 2001 г.) Собствениците на гори, чието право на собственост не може да бъде възстановено по реда на чл. 4, както и тези, чиито гори са изключени от държавния горски фонд за изкореняване и изкоренени, се обезщетяват с равни на отнетите им по площ, а при възможност - и с еднакви по вид гори и земи от държавния горски фонд.

§ 9. (Изм. - ДВ, бр. 49 от 1999 г.) (1) (Предишен текст на § 9 - ДВ, бр. 26 от 2001 г.) Правото на собственост върху гори, намиращи се в строителните граници на населените места, което не е възстановено по друг начин, на земеделски земи, залесени или самозалесили се, както и на земеделски земи, включени в Държавния горски фонд, се възстановява при условията и по реда на този закон.

(2) (Нова - ДВ, бр. 26 от 2001 г., изм. - ДВ, бр. 99 от 2002 г.) Заявленията за възстановяване на правото на собственост върху залесени или самозалесили се земеделски земи, както и на земеделски земи, включени в държавния горски фонд,

подадени пред общинската служба по земеделие и гори по реда на Закона за собствеността и ползуването на земеделските земи, се считат за заявления за възстановяване на собственост върху гори и земи по реда на ал. 1.

§ 10. Министерският съвет издава правилник за прилагането на закона в срок един месец от влизането на закона в сила.

§ 11. (Изм. - ДВ, бр. 26 от 2001 г.) Изпълнението на закона се възлага на министъра на земеделието и горите.

Законът е приет от XXXVIII Народно събрание на 11 ноември 1997 г. и е подпечатан с държавния печат.

**Преходни и Заключителни разпоредби
КЪМ ЗАКОНА ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА
ЗАКОНА ЗА ВЪЗСТАНОВЯВАНЕ НА СОБСТВЕНОСТТА ВЪРХУ
ГОРИТЕ И ЗЕМИТЕ ОТ ГОРСКИЯ ФОНД**

(ОБН. - ДВ, БР. 49 ОТ 1999 Г.)

§ 14. Подлежи на възстановяване правото на собственост на лицата, чиито гори и земи от горския фонд са конфискувани по Наредбата-закон за съдене от Народен съд виновниците за въвличане България в Световната война срещу съюзените народи и за злодеянията, свързани с нея (ДВ, бр. 219 от 1944 г.).

§ 15. Лицата по чл. 7, ал. 9 подават заявления до поземлените комисии в срок до шест месеца от влизането на този закон в сила.

§ 16. Министърът на земеделието, горите и аграрната реформа издава заповед по чл. 14, ал. 3 в двумесечен срок от влизането на този закон в сила.

§ 17. Министерският съвет в едномесечен срок от влизането на този закон в сила изменя и допълва правилника за прилагането на закона.

**Преходни разпоредби
КЪМ ЗАКОНА ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА
ЗАКОНА ЗА ВЪЗСТАНОВЯВАНЕ НА СОБСТВЕНОСТТА ВЪРХУ
ГОРИТЕ И ЗЕМИТЕ ОТ ГОРСКИЯ ФОНД**

(ОБН. - ДВ, БР. 26 ОТ 2001 Г., ИЗМ. - БР. 36 ОТ 2001 Г. И БР. 36 ОТ 2004 Г.)

§ 9. Навсякъде в закона думите "Министерството на земеделието, горите и аграрната реформа" и "министъра/ът на земеделието, горите и аграрната реформа" се заменят съответно с "Министерството на земеделието и горите" и "министъра/ът на земеделието и горите".

§ 10. (Изм. - ДВ, бр. 36 от 2004 г.) Поземлените комисии възстановяват собствеността върху гори и земи от горския фонд по реда на закона, поддържат и осъвременяват картата на възстановената собственост и другите материали и данни, получени при прилагането на закона, издават скици при извършване на разпоредителни сделки и делби на гори и земи от горския фонд до одобряването на кадастрална карта и кадастрални регистри за съответната територия по реда на Закона за кадастъра и имотния регистър.

§ 11. (Отм. - ДВ, бр. 36 от 2001 г.).

Допълнителни разпоредби КЪМ ЗАКОНА ЗА ПРИВАТИЗАЦИЯ И СЛЕДПРИВАТИЗАЦИОНЕН КОНТРОЛ

(ОБН. - ДВ, БР. 28 ОТ 2002 Г.)

§ 2. Компенсаторни записи, жилищни компенсаторни записи и временни удостоверения по чл. 6, ал. 8 от Закона за обезщетяване на собственици на одържавени имоти, поименни компенсационни бонове по Закона за собствеността и ползуването на земеделските земи и по Закона за възстановяване на собствеността върху горите и земите от горския фонд, държавни дългосрочни облигации, емитирани по вътрешния и външния дълг на Република България, инвестиционните бонове по чл. 44, ал. 1 от отменения Закон за преобразуване и приватизация на държавни и общински предприятия и други непарични платежни средства, предвидени в закон, служат за плащане по приватизационни сделки за дружества, включени в списъка по чл. 11.

Преходни и Заключителни разпоредби КЪМ ЗАКОНА ЗА СДЕЛКИТЕ С КОМПЕНСАТОРНИ ИНСТРУМЕНТИ

(ОБН. - ДВ, БР. 47 ОТ 2002 Г.)

§ 1. (1) С влизането в сила на закона се преустановяват издаването, сделките и плащанията по досегашния ред с компенсаторни инструменти и временните удостоверения за тяхното притежаване.

(2) Органите по чл. 6, ал. 1 от Закона за обезщетяване на собственици на одържавени имоти, по чл. 36, ал. 1 от Закона за собствеността и ползуването на

зеделските земи и по чл. 9, ал. 2 от Закона за възстановяване на собствеността върху горите и земите от горския фонд въвеждат информацията за издадените от тях компенсаторни инструменти, както и за компенсаторните инструменти, които предстои да бъдат издадени по реда на наредбата по чл. 5, ал. 4.

(3) В 20-дневен срок след влизането в сила на закона органите по ал. 2 предоставят информацията от своите регистри за издадените от тях компенсаторни инструменти на Централния регистър на компенсаторните инструменти. В същия срок тези органи уведомяват Централния регистър на компенсаторните инструменти и за влезлите в сила актове за обезщетяване с компенсаторни записи, жилищни компенсаторни записи и поименни компенсационни бонове, въз основа на които все още не са издадени компенсаторни инструменти.

(4) Централният регистър на компенсаторните инструменти предоставя информацията по ал. 2 на Централния депозитар по реда на чл. 5 в 10-дневен срок от получаването ѝ.

(5) Централният депозитар регистрира компенсаторните инструменти по сметки на техните притежатели въз основа на информацията по ал. 4 в 10-дневен срок от получаването ѝ.

(6) Компенсаторните инструменти се считат за издадени като безналични с регистрирането им в Централния депозитар.

(7) За издаването и предоставянето на удостоверителните документи, издадени за компенсаторните инструменти по ал. 6, се прилага чл. 7, като удостоверителните документи се получават безплатно.

(8) В случаите на извършени погрешни вписвания се прилага чл. 4, ал. 3 и 4. Когато спорът се решава по съдебен ред, до доказване на противното се предполага, че информацията в издадения удостоверителен документ е вярна.

(9) Органите по ал. 2 в 3-месечен срок от влизане в сила на закона предават на Централния регистър на компенсаторните инструменти водените от тях до датата на влизане в сила на закона регистри за компенсаторни инструменти и временни удостоверения.

Преходни разпоредби КЪМ ЗАКОНА ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА ЗАКОНА ЗА ВЪЗСТАНОВЯВАНЕ НА СОБСТВЕНОСТТА ВЪРХУ ГОРИТЕ И ЗЕМИТЕ ОТ ГОРСКИЯ ФОНД

(ОБН. - ДВ, БР. 63 ОТ 2002 Г.)

§ 3. Признатото право на обезщетение с поименни компенсационни бонове, с изключение на чл. 9, ал. 2, преди влизането в сила на Закона за изменение и допълнение на Закона за възстановяване на собствеността върху горите и земите от горския фонд (обн., ДВ, бр. 26 от 2001 г.; изм., бр. 36 от 2001 г.) се счита за признато право на обезщетение с гори и земи от държавния горски фонд.

Преходни разпоредби

КЪМ ЗАКОНА ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА ЗАКОНА ЗА СОБСТВЕНОСТТА И ПОЛЗУВАНЕТО НА ЗЕМЕДЕЛСКИТЕ ЗЕМИ

(ОБН. - ДВ, БР. 99 ОТ 2002 Г.)

.....
§ 39. В Закона за възстановяване на собствеността върху горите и земите от горския фонд (обн., ДВ, бр. 110 от 1997 г.; изм., бр. 33, 59 и 133 от 1998 г., бр. 49 от 1999 г., бр. 26 и 36 от 2001 г., бр. 45 и 63 от 2002 г.) думите "поземлена/та комисия" и "поземлени/те комисии" се заменят съответно с "общинската служба по земеделие и гори" и "общинските служби по земеделие и гори".

Преходни и Заключителни разпоредби КЪМ АДМИНИСТРАТИВНОПРОЦЕСУАЛНИЯ КОДЕКС

(ОБН. - ДВ, БР. 30 ОТ 2006 Г., В СИЛА ОТ 12.07.2006 Г.)

§ 142. Кодексът влиза в сила три месеца след обнародването му в "Държавен вестник", с изключение на:

1. дял трети, § 2, т. 1 и § 2, т. 2 - относно отмяната на глава трета, раздел II "Обжалване по съдебен ред", § 9, т. 1 и 2, § 11, т. 1 и 2, § 15, § 44, т. 1 и 2, § 51, т. 1, § 53, т. 1, § 61, т. 1, § 66, т. 3, § 76, т. 1 - 3, § 78, § 79, § 83, т. 1, § 84, т. 1 и 2, § 89, т. 1 - 4, § 101, т. 1, § 102, т. 1, § 107, § 117, т. 1 и 2, § 125, § 128, т. 1 и 2, § 132, т. 2 и § 136, т. 1, както и § 34, § 35, т. 2, § 43, т. 2, § 62, т. 1, § 66, т. 2 и 4, § 97, т. 2 и § 125, т. 1 - относно замяната на думата "окръжния" с "административния" и замяната на думите "Софийския градски съд" с "Административния съд - град София", които влизат в сила от 1 март 2007 г.;

2. параграф 120, който влиза в сила от 1 януари 2007 г.;

3. параграф 3, който влиза в сила от деня на обнародването на кодекса в "Държавен вестник".